

**PENYERAPAN PEMIKIRAN INVENTIF DALAM PENGAJARAN GURU BAHASA MELAYU
SEKOLAH RENDAH DAN SEKOLAH MENENGAH BERDASARKAN JANTINA,
PENGALAMAN MENGAJAR DAN KATEGORI SEKOLAH**

*(Absorption of Inventive Thinking in Teaching Malay Language Primary and Secondary
School Teachers by Gender, Teaching Experience and School Category)*

ERMERTAH JOHARI

Kementerian Pendidikan Malaysia
saa5131@gmail.com

Dihantar pada:

20 Januari 2018

Diterima pada:

21 Julai 2018

Koresponden:

saa5131@gmail.com

Abstrak: Kajian ini bertujuan untuk mengkaji tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu sekolah rendah dan menengah di daerah Beaufort, Sabah. Terdapat enam elemen pemikiran inventif, iaitu elemen penyesuaian diri, elemen pengurusan kesukaran, elemen pengarahannya sendiri, elemen sifat ingin tahu, elemen kreativiti, keberanian mengambil risiko dan pemikiran tahap tinggi. Kaedah tinjauan dengan menggunakan borang soal selidik digunakan dalam kajian ini. Kajian ini melibatkan 67 buah sekolah di daerah Beaufort dan seramai 200 orang guru yang mengajar bahasa Melayu di sekolah menengah dan sekolah rendah dijadikan responden kajian. Sampel dipilih secara rawak mudah. Data yang diperolehi dianalisis menggunakan program *Statistics Package for Social Science (SPSS)* versi 23.0. Hasil dapatan kajian menunjukkan terdapat perbezaan penyerapan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu berdasarkan jantina, pengalaman mengajar dan kategori sekolah yang mengajar di peringkat sekolah rendah dan menengah ini. Implikasi kajian ini ialah guru-guru bahasa Melayu banyak menyerapkan pemikiran inventif dalam pengajaran mereka.

Kata kunci: Pemikiran inventif, pengajaran guru bahasa Melayu, sekolah rendah, sekolah menengah, jantina, pengalaman mengajar, kategori sekolah

Abstract: This study aims to examine the level of implementation of inventive thinking among primary and secondary Malay language teachers in Beaufort district, Sabah. There are six elements of inventive thinking, that is the adjustment element, the element management difficulties, self-directing element, the element of curiosity, elements of creativity, risk-taking and high-level thinking. Due to the more complex and competitive needs of the current education, the inventive thinking skills should be emphasized in the implementation to realize the teaching and learning of Malay language teachers. The method used in this study was survey method using questionnaire. The study involved 67 schools in Beaufort district and a sample of 200 teachers who taught Malay in secondary and primary schools. The findings show that there are differences in the absorption of inventive thinking among Malay language teachers based on gender, teaching experience and the category of school teaching at this primary and secondary level. The implication of this study is that many Malay language teachers absorb inventive thinking in their teaching.

Keywords: Inventive thinking, teaching Malay language teachers, primary schools, secondary schools, gender, teaching experience, school categories

PENGENALAN

Kemajuan dunia serta perkembangan teknologi yang bergerak pantas memerlukan pendidikan juga bergerak seiring dengan keperluan semasa. Satu perubahan yang perlu dilakukan adalah beralih ke arah pendekatan malah pendidikan yang sesuai dengan abad semasa, iaitu peralihan ke abad 21. Oleh itu, guru merupakan agen penggerak utama menyebarkan kurikulum kepada pelajar di sekolah. Guru sangat berpotensi mengubah sikap dan status mata pelajar terhadap mata pelajaran yang diajar oleh guru. Tahap pemikiran guru akan menentukan dan memainkan peranan penting dalam pendidikan dan pelajar akan datang.

Abad 21 ini merupakan era yang sangat memerlukan generasi yang mempunyai kemahiran yang dapat memenuhi pasaran antarabangsa, iaitu meliputi kemahiran berfikir kritis, sentiasa boleh bekerjasama dalam pasukan, boleh menyelesaikan masalah dan boleh menerima sebarang perubahan dan cabaran. Pada abad 21 ini, pelajar tidak akan dinilai apabila mereka pandai dan pintar dalam menjawab soalan peperiksaan dan ujian sahaja, namun pelajar akan dinilai apabila mereka dilengkapi dengan kemahiran abad 21 yang merangkumi elemen menyelesaikan masalah, kreativiti, mempunyai sikap ingin tahu dan mempunyai sifat keusahawanan.

Hal ini jelas betapa pentingnya kemahiran abad 21 kepada pelajar, contohnya di beberapa negara barat yang menerapkan kemahiran abad 21 kepada masyarakatnya terutamanya di Amerika Syarikat adalah antara negara Barat yang telah melaksanakan pengintegrasian dalam pendidikan.

PERNYATAAN MASALAH

Guru perlulah mempunyai pemikiran inventif supaya dapat membentuk para pelajar menjadi insan yang boleh menyesuaikan diri dengan kehidupan yang serba berteknologi. Bagi meningkatkan kualiti pendidikan, para guru merupakan insan yang berperanan penting sebagai sumber penyampai ilmu pengetahuan dan kemahiran kepada para pelajar. Namun, pengetahuan guru tentang kemahiran berfikir dalam proses pengajaran dan pembelajaran (P&P) dikatakan masih berada di aras rendah. Dalam laporan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025 (KPM 2013) melaporkan bahawa

pemikiran aras tinggi dalam kalangan guru dan pelajar di Malaysia masih terlalu rendah. Kajian Wan Izzah (2017) melaporkan bahawa sebahagian guru tidak membimbing pelajar supaya berfikir dengan baik. Guru bahasa Melayu masih mengambil mudah terutamanya pengajaran masih berpusatkan guru.

P&P yang masih berbentuk tradisional, iaitu guru sebagai pemudah cara merupakan satu halangan yang sangat besar dalam merealisasikan kemahiran berfikir pelajar (Zamri 2014). Sekiranya guru masih memberi ilmu sepenuhnya kepada pelajar, ini akan memberi kesan pada pemikiran pelajar. Pelajar akan menjadi pasif apabila berada di dalam bilik darjah. Mohd Qhairil Anwar (2018) menyatakan bahawa sikap pelajar pasif semasa P&P berlangsung boleh diatasi apabila guru memainkan peranan dengan cara memberi pelbagai aktiviti yang menarik mengikut kesesuaian dengan pengajaran pada hari tersebut.

Zamri (2014) menyatakan kejayaan dan kecemerlangan dalam sesuatu mata pelajaran tidak akan tercapai sekiranya masih mengamalkan gaya pembelajaran tradisional dan tidak mengambil kira aspek kemahiran berfikir pelajar sedangkan kemahiran berfikir adalah sangat penting untuk guru dan pelajar di abad 21. Menurut Mohd Zaki (2018), guru bahasa Melayu tidak mengajar pelajar menguasai kemahiran mencari, memahami, menganalisis dan menggunakan maklumat dengan lebih mendalam. Pengajaran guru masih kurang daripada satu pertiga daripada masa keseluruhan pengajaran guru dalam bilik darjah menekankan kemahiran berfikir. Oleh itu, guru perlulah bijak dan pandai membahagi masa bagaimana membentuk pelajar supaya boleh berfikir apabila menyelesaikan masalah dalam pembelajaran.

Kurang pengalaman sedia ada, gaya, minat dan kemahiran pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu merupakan halangan utama bagi menyediakan pelajar yang serba berkemahiran dan berfikir kreatif (Faiza 2017). Guru bahasa Melayu perlu melengkapkan diri bagi menyediakan pelajar yang serba berkemahiran dan berfikir kreatif. Guru yang mempunyai fikiran positif dan mengajar dengan baik dapat mengubah pandangan pelajar terhadap mata pelajaran Bahasa Melayu (Arniza dan Zamri 2018). Bagi mengubah pandangan pelajar, guru bahasa Melayu perlu berperanan membentuk minat pelajar serta lebih menumpukan perhatian kepada P&P bahasa

Melayu. Oleh itu, para guru perlu berusaha memperbaiki kelemahan dan berusaha meningkatkan kemahiran dan teknik pengajaran supaya dapat menarik minat pelajar.

Kajian yang dilakukan oleh Zamri dan Nor Razah (2011) menunjukkan soalan yang diajukan oleh guru kepada pelajar tertumpu kepada aras rendah sahaja iaitu merangkumi pengetahuan dan kefahaman sahaja. Hal ini disokong oleh Seman (2005) menunjukkan guru tidak menggunakan soalan aras tinggi apabila mengemukakan soalan kepada pelajar. Apabila guru Bahasa Melayu kurang mengemukakan soalan aras tinggi dalam menguji kemahiran pelajar menunjukkan bahawa guru tidak menekankan komponen kemahiran berfikir aras tinggi (KBAT) dan kurang memberi peluang kepada untuk menguasai kemahiran sekiranya guru kurang yakin dari segi pengetahuan dan kemahiran mengajar berfikir.

Pada abad 21 kemahiran pelajar dalam menyelesaikan masalah serta kemahiran keusahawanan dan kreativiti perlu dinilai dan bukannya boleh menjawab soalan peperiksaan dan ujian sahaja. Menyedari kepentingan kemahiran abad 21, pengintegrasian dalam pendidikan telah dilaksanakan di beberapa buah negara Barat. Misalnya NCREL *enGauge 21st Century Skills* (2003) di Amerika Syarikat menyatakan bahawa kemahiran abad 21 mampu menyediakan generasi muda untuk menghadapi kemungkinan yang bakal dihadapi dalam masyarakat industri, ekonomi global, kebanjiran teknologi terkini yang sentiasa berubah-ubah. Kehadiran teknologi yang berubah-ubah dalam kehidupan kini adalah satu cabaran kepada generasi akan datang supaya lebih bersedia dan melengkapkan diri dengan kemahiran-kemahiran abad ke-21.

Pelbagai inovasi baharu dan program telah dilaksanakan oleh kerajaan bagi membantu guru-guru supaya lebih berfikiran inventif. Semua aktiviti dan program dilaksanakan bagi mempertingkatkan keupayaan guru supaya dapat melahirkan pelajar dan pelajar yang lebih kreatif dan berguna untuk negara pada masa depan. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengetahui tahap penyerapan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu yang mengajar di sekolah rendah dan sekolah menengah di daerah Beaufort di Sabah dari segi jantina, pengalaman mengajar dan kategori sekolah.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian tahap pelaksanaan pemikiran inventif bagi kalangan guru Bahasa Melayu ini adalah untuk:

1. Mengenal pasti tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan jantina.
2. Mengenal pasti tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan pengalaman mengajar.
3. Mengenal pasti tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan kategori sekolah.

METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini ialah satu kajian kuantitatif yang menggunakan reka bentuk tinjauan bagi mengenal pasti tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu.

Populasi dan Sampel Kajian

Populasi dalam kajian ini ialah populasi yang terdiri guru Bahasa Melayu di daerah Beaufort. Populasi ini melibatkan guru Bahasa Melayu daripada 67 buah sekolah menengah dan rendah di daerah Beaufort. Sampel kajian terdiri daripada 200 orang guru Bahasa Melayu daripada 67 buah sekolah menengah dan rendah yang terdapat di Daerah Beaufort, Sabah. Sampel kajian menggunakan guru yang sedia ada di sekolah-sekolah dikaji yang dipilih secara rawak mudah. Populasi dan sampel kajian boleh rujuk Jadual 1.

JADUAL 1. Sekolah mengikut zon di Daerah Beaufort

Daerah Beaufort	Zon Klias	Zon Pekan	Zon Gadong	Zon Membakut	Zon Weston
67	10 buah sekolah	15 buah sekolah	14 buah sekolah	12 buah sekolah	16 buah sekolah

Sumber: Pejabat Pendidikan Daerah (PPD), Beaufort, Sabah (2017)

Instrumen Kajian

Instrumen kajian ialah soal selidik yang diubah suai dari NCRELL (2003). Instrumen terbahagi

kepada tujuh bahagian. Bahagian A berkaitan maklumat latar belakang responden (9 item). Bahagian B tentang elemen penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran (10 item), Bahagian C elemen regulasi sendiri (10 item), Bahagian D elemen sifat ingin tahu (10 item), Bahagian E elemen kreativiti (10 item), Bahagian F keberanian mengambil risiko (10 item) dan Bahagian G pemikiran tahap tinggi (10 item).

Soal selidik yang ditadbir oleh pengkaji terdiri daripada beberapa item yang dibina oleh pengkaji sendiri serta diubah suai pengkaji sebelum ini. Setiap item mengandungi lima jawapan berdasarkan skala Likert, iaitu 1 = Sangat Setuju, 2 = Setuju, 3 = Tidak Pasti, 4 = Tidak Setuju dan 5 = Sangat Tidak Setuju.

Kajian Rintis dan Kebolehpercayaan Instrumen

Kajian rintis telah dijalankan ke atas 30 guru Bahasa yang tidak terlibat dalam kajian ini. Penyelidik menentukan kesahan instrumen kajian dengan menggunakan nilai korelasi item yang diperbetulkan dengan jumlah skor tanpa item berkenaan mengikut dimensi atau konstruk. Indeks kebolehpercayaan pula diperoleh dengan menggunakan alpha Cronbach. daripada analisis yang telah dijalankan, nilai kesahan dan kepercayaan instrumen daripada data kajian rintis yang telah dijalankan didapati nilai kebolehpercayaan item ialah 0.859. Menurut Zaidatun dan Mohd Salleh (2003), nilai alpha antara 0.60 hingga 0.80 diterima, manakala nilai alpha melebihi 0.80 adalah dianggap baik. Hal ini bermakna konstruk-konstruk kajian mempunyai kebolehpercayaan yang boleh diterima pakai.

Analisis Data

Soal selidik yang dikumpul dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Science (SPSS)* versi 22.0. Analisis deskriptif berbentuk frekuensi, peratusan, min dan sisihan piawai digunakan untuk menganalisis pemboleh ubah kajian ini. Bagi interpretasi skor min pula, skala 5 tahap berdasarkan sumber daripada Bahagian Perancangan dan penyelidikan Dasar Pendidikan (KPM 2006) dijadikan sumber rujukan (rujuk Jadual 2).

JADUAL 2. Interpretasi skor min

Skor Min	Tahap
1.00 – 1.89	Sangat rendah
1.90 – 2.69	Rendah
2.70 – 3.49	Sederhana
3.50 – 4.29	Tinggi
4.30 – 5.00	Sangat tinggi

DAPATAN KAJIAN

Demografi Responden Kajian

Sampel kajian yang terlibat dalam kajian ini terdiri daripada 200 orang guru Bahasa Melayu yang mengajar di sekolah rendah dan sekolah menengah. Sekolah yang terlibat adalah sekolah yang terletak di bandar dan luar bandar. Berdasarkan analisis deskriptif yang telah dijalankan, pengkaji mendapati bahawa bilangan responden bagi guru sekolah menengah ialah 82 dengan (49 %) guru Bahasa Melayu, manakala responden bagi guru sekolah rendah ialah 118 dengan (59%) guru Bahasa Melayu.

Bilangan sampel guru bagi setiap sekolah mendapati bahawa bilangan sampel guru lelaki ialah 57 orang dengan (28.5%) guru Bahasa Melayu, manakala sampel guru perempuan adalah seramai 143 orang dengan (71.5%). Didapati bilangan guru perempuan adalah melebihi separuh ramai bilangannya daripada bilangan guru lelaki. Maklumat lanjut boleh dirujuk pada Jadual 3.

JADUAL 3. Profil responden kajian

Kriteria	Kumpulan	Frekuensi	Peratusan
Sekolah	• Rendah	118	59.0
	• Menengah	82	41.0
Jantina	• Lelaki	57	28.5
	• Perempuan	143	71.5
Umur	• 26-35 tahun	47	23.5
	• 36-45 tahun	101	50.5
	• 46 tahun ke atas	52	26.0
Pengalaman mengajar	• 1 hingga 5 tahun	22	11.0
	• 6 hingga 10 tahun	37	18.5
	• 11 hingga 15 tahun	110	55.0
	• Lebih 25 tahun	31	15.5
Kelulusan profesional tertinggi	• Sijil Perguruan	35	17.5
	• Diploma Pendidikan	60	30.0
		93	46.5

	• Sarjana Pendidikan	12	6.0
	• Lain-lain		
Bidang peng-khususan	• Bahasa Melayu	95	47.5
	• Linguistik/ Kesust.Melayu	29	38.0
	• Lain-lain opsyen	76	
Kategori sekolah	• Sekolah bandar	11	15.5
	• Sekolah luar bandar	189	94.5
Pernah menghadiri kursus kemahiran abad ke-21	• Ya	131	65.5
	• Tidak	69	34.5

Perbezaan Tahap Pelaksanaan Pemikiran Inventif dalam Kalangan Guru Bahasa Melayu berdasarkan Jantina

Analisis data telah dijalankan bagi melihat perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu berdasarkan jantina dengan lebih jelas, perbandingan skor min antara guru lelaki dan guru perempuan dilakukan dengan melihat keenam-enam elemen yang terdapat dalam pemikiran inventif. Jadual 4 menunjukkan keputusan ujian-t untuk membandingkan skor min tahap pelaksanaan pemikiran inventif bagi keenam-enam elemen pemikiran inventif yang dikaji dalam kalangan guru bahasa Melayu berdasarkan jantina guru.

JADUAL 4. Perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif guru bahasa Melayu berdasarkan jantina

Bil.	Elemen Pemikiran Inventif	Jantina Guru Bahasa Melayu		t-	Sig. (p)	
		Lelaki (N = 57)	Perempuan (N = 143)			
		Min	SP	Min	SP	
1.	Penyesuaian diri dan elemen pengurusan kesukaran	4.01	0.105	4.13	0.330	-4.097 .000*
2	Regulasi sendiri	4.03	0.251	4.21	0.493	-3.359 .000*
3	Sifat ingin tahu	4.10	0.253	4.18	0.326	-1.735 .106
4	Kreativiti	4.08	0.251	3.95	0.419	-2.730 .013
5	Keberanian mengambil risiko	4.03	0.146	3.85	0.234	6.511 .203
6	Pemikiran tahap tinggi	3.99	0.131	3.83	0.300	5.155 .001*
	Min Keseluruhan	4.04	0.189	4.03	0.350	

Signifikan pada aras $p > 0.05^*$

Daripada enam pemikiran inventif tersebut, didapati elemen penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran, regulasi sendiri dan pemikiran tahap

tinggi menunjukkan perbezaan yang positif dan ketara. Ketiga-tiga elemen pemikiran inventif ini menunjukkan perbezaan yang signifikan ($p > 0.005$) antara guru lelaki dan guru perempuan dalam menyerapkannya dalam P&P. Hal ini bermakna, terdapat perbezaan antara guru lelaki dan perempuan dalam melaksanakan tiga elemen pemikiran inventif ini.

Guru perempuan bahasa Melayu lebih banyak mengambil kira elemen penyesuaian diri, pengurusan kesukaran dan regulasi sendiri dalam proses pengajaran. Guru lelaki bahasa Melayu pula lebih menumpukan elemen pemikiran tahap tinggi berbanding guru perempuan dalam pengajaran.

Walau bagaimanapun, elemen sifat ingin tahu, kreativiti dan keberanian mengambil risiko tidak menunjukkan perbezaan. Guru lelaki dan perempuan sama-sama menerapkan pemikiran inventif bagi ketiga-tiga elemen ini. Walaupun terdapat perbezaan min bagi ketiga-tiga elemen ini, namun dari segi kreativiti dan keberanian mengambil risiko, guru lelaki bahasa Melayu lebih bersedia melaksanakan pemikiran inventif berbanding guru perempuan bahasa Melayu berdasarkan skor min yang diperoleh lebih tinggi berbanding skor min guru perempuan. Guru perempuan lebih banyak menggunakan elemen sifat ingin tahu dalam melaksanakan pemikiran inventif berbanding guru lelaki dalam pengajaran bahasa Melayu.

Dari segi skor min keseluruhannya, tidak terdapat perbezaan ketara antara guru lelaki dan guru perempuan bahasa Melayu dalam melaksanakan pemikiran inventif dalam pengajaran mereka. Min guru lelaki ialah min 4.04, manakala min guru perempuan bahasa Melayu ialah min 4.03.

Sebagai rumusan, dari segi elemen pemikiran, terdapat perbezaan pelaksanaan pemikiran inventif antara guru lelaki dan perempuan.

Perbezaan Tahap Pelaksanaan Pemikiran Inventif dalam Kalangan Guru Bahasa Melayu berdasarkan Pengalaman Mengajar

Analisis data dijalankan bagi melihat perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan pengalaman mengajar dengan lebih jelas. Perbandingan skor min dilakukan dengan melihat keenam-enam elemen yang terdapat dalam

pemikiran inventif. Berdasarkan Jadual 5 didapati faktor pengalaman mengajar mempengaruhi cara pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu sekolah menengah dan rendah. Kecuali elemen keberanian mengambil risiko yang tidak signifikan, lima elemen pemikiran inventif yang lain didapati terdapat hubungan yang signifikan ($p > 0.000^*$).

JADUAL 5. Perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif guru bahasa Melayu berdasarkan pengalaman mengajar

Bil.	Elemen Pemikiran Inventif	Pengalaman Mengajar Guru Bahasa Melayu								t-	Sig. (p)
		1- 5 tahun (N= 22)		6-10 tahun (N = 37)		11-15 tahun (N = 110)		Lebih 15 tahun (N=31)			
		Min	SP	Min	SP	Min	SP	Min	SP		
1.	Penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran	3.96	0.789	4.27	0.446	4.09	0.251	4.00	0.156	2.504	.001*
2	Regulasi sendiri	3.94	0.140	4.27	0.688	4.20	0.414	4.04	0.187	3.057	.000*
3	Sifat ingin tahu	4.02	0.702	4.06	0.789	4.26	0.371	3.97	0.135	6.754	.000*
4	Kreativiti	3.78	0.258	3.98	0.334	4.04	0.448	3.98	0.144	-4.731	.000*
5	Keberanian ambil risiko	3.92	0.455	3.91	0.569	3.85	0.282	4.03	0.149	-4.731	.510
6	Pemikiran tahap tinggi	3.66	0.893	3.64	0.316	3.92	0.267	4.03	0.832	4.107	.000*
Min Keseluruhan		3.88	0.539	4.02	0.527	4.06	0.338	4.00	0.267		

Signifikan pada aras $p > 0.05^*$

Dari segi pengalaman mengajar dengan pemikiran inventif, analisis menunjukkan bahawa guru-guru bahasa Melayu yang mengajar dari 11 hingga 15 tahun lebih banyak melaksanakan pemikiran inventif dalam pengajaran mereka. Hal ini boleh dilihat dari segi skor min keseluruhan yang diperoleh ialah min 4.06 dan sisihan piawai 0.338, iaitu lebih tinggi berbanding guru yang mengajar 1 hingga 5 tahun (min 3.88), 6 hingga 10 tahun (min 4.02) dan yang mengajar lebih 15 tahun (min 4.00).

Rumusannya, terdapat perbezaan yang signifikan pengalaman mengajar dengan penyerapan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu. Hal ini menunjukkan bahawa faktor pengalaman mengajar mempengaruhi guru bahasa Melayu dalam melaksanakan pemikiran inventif dalam P&P. Guru yang berpengalaman lebih 11 tahun mengajar lebih banyak melaksanakan pemikiran inventif dalam pengajaran mereka berbanding guru-guru lain.

Perbezaan Tahap Pelaksanaan Pemikiran Inventif dalam Kalangan Guru Bahasa Melayu berdasarkan Kategori Sekolah

Analisis data telah dijalankan bagi melihat perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan kategori sekolah dengan enam elemen yang terdapat dalam pemikiran inventif. Berdasarkan Jadual 6, secara keseluruhan tidak terdapat perbezaan ketara tahap pelaksanaan pemikiran inventif antara guru bahasa Melayu yang mengajar di sekolah rendah dan sekolah menengah.

Nilai min keseluruhan bagi guru sekolah rendah ialah min 4.02, manakala guru sekolah menengah ialah min 4.04 dengan perbezaan min 0.02 sahaja. Hal ini bermakna faktor kategori sekolah guru bahasa Melayu tidak mempengaruhi pelaksanaan bagi keenam-enam pemikiran inventif.

JADUAL 6. Perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif guru bahasa Melayu berdasarkan kategori sekolah

Bil.	Elemen Pemikiran Inventif	Kategori Sekolah Mengajar				t-	Sing. (p)
		Rendah (N = 118)		Menengah (82)			
		Min	SP	Min	SP		
1.	Penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran	4.05	0.207	4.17	0.367	-3.164	.000*
2	Regulasi sendiri	4.18	0.532	4.13	0.274	.829	.003*
3	Sifat ingin tahu	4.21	0.345	4.07	0.223	3.508	.000*
4	Kreativiti	3.96	0.465	4.04	0.209	-1.574	.000*
5	Keberanian ambil risiko	3.85	0.229	3.97	0.204	-4.179	.152
6	Pemikiran tahap tinggi	3.89	0.213	3.86	0.341	-519	.000*
Min Keseluruhan		4.02	0.331	4.04	0.269		

Signifikan pada aras $p > 0.05$

Walau demikian, dari segi min mengikut elemen pemikiran inventif didapati ada perbezaannya. Terdapat perbezaan yang signifikan bagi elemen penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran, regulasi sendiri, sifat ingin tahu, kreativiti dan pemikiran tahap tinggi dengan paras signifikan $p > 0.005$. Hal ini bermaksud guru Bahasa Melayu yang mengajar di sekolah rendah dan sekolah menengah terdapat perbezaan pelaksanaan lima pemikiran inventif ini. Misalnya guru sekolah menengah lebih banyak melaksanakan elemen penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran (min 4.17) dan kreativiti (min 4.04) berbanding guru sekolah rendah. Sebaliknya guru sekolah rendah lebih banyak melaksanakan elemen regulasi sendiri (min 4.18), sifat ingin tahu (4.21) dan pemikiran tahap tinggi (min 3.89) berbanding guru sekolah menengah.

Rumusan terdapat perbezaan penyerapan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu berdasarkan kategori sekolah mengajar. Lima daripada enam elemen pemikiran inventif didapati menunjukkan perbezaan yang signifikan. Hanya elemen keberanian mengambil risiko tidak menunjukkan perbezaan.

PERBINCANGAN

Kajian ini dijalankan bagi mengenal pasti tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu di daerah Beaufort, Sabah bagi memastikan guru Bahasa Melayu melaksanakan pemikiran inventif.

Perbezaan Tahap Pelaksanaan Pemikiran Inventif Dalam Kalangan Guru Bahasa Melayu Berdasarkan Jantina

Dapatan kajian menunjukkan bahawa secara keseluruhan terdapat perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan jantina. Guru lelaki dan guru perempuan mempunyai perbezaan dari segi pelaksanaan pemikiran inventif dalam P&P bahasa Melayu.

Dapatan kajian ini bertentangan dengan kajian Hazlin (2017) yang mendapati faktor jantina tidak mempengaruhi guru bahasa Melayu menyerap peta pemikiran dalam P&P. Demikian juga kajian Dayang Aidah (2011) yang menyatakan bahawa tidak terdapat perbezaan yang signifikan tahap

pelaksanaan kesediaan guru kesusasteraan Melayu di sekolah menengah kerajaan Brunei membuktikan bahawa guru lelaki dan guru perempuan sangat bersedia untuk pembelajaran dalam mata pelajaran Kesusasteraan Melayu.

Sebagai rumusan, guru lelaki dan guru perempuan bahasa Melayu daerah Beaufort, Sabah mempunyai perbezaan dalam menyerap pemikiran inventif.

- (i) Guru lelaki lebih banyak menyerap pemikiran inventif kreativiti, keberanian mengambil risiko dan pemikiran tahap tinggi.
- (ii) Guru perempuan lebih banyak menyerap pemikiran inventif penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran regulasi sendiri serta mempunyai sifat ingin tahu.

Perbezaan Tahap Pemikiran Inventif dalam Kalangan Guru Bahasa Melayu berdasarkan Pengalaman Mengajar

dapatan kajian menunjukkan terdapat perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan pengalaman mengajar. Guru yang berpengalaman lebih 11 tahun mengajar lebih banyak melaksanakan pemikiran inventif dalam pengajaran mereka. Hanya elemen keberanian mengambil risiko sahaja yang kurang atau tidak dilaksanakan dalam pengajaran, manakala selebihnya elemen pemikiran inventif dilaksanakan dalam pengajaran guru Bahasa Melayu. Faktor pengalaman mengajar mempengaruhi guru Bahasa Melayu dalam melaksanakan pemikiran inventif dalam P&P.

Dapatan kajian ini menyamai kajian Aliamat (2014) yang mendapati keberkesanan pemikiran inventif banyak dipengaruhi oleh pengalaman guru yang mengajar bahasa Melayu. Dalam kajiannya Aliamat mendapati bahawa guru-guru bahasa Melayu yang berpengalaman lebih mudah menyerap dan melaksanakan pemikiran inventif berbanding guru novis dan baharu mengajar.

Sebagai rumusan, faktor pengalaman mengajar menjadi penentu kepada kejayaan dan keberkesanan pelaksanaan pemikiran inventif dalam P&P bahasa Melayu. Justeru, guru-guru bahasa Melayu perlu memantapkan penguasaan dan kemahiran mereka dalam mengajar bahasa Melayu dalam menerapkan pemikiran inventif

dalam pengajaran mereka. Sebagai kaedah pembelajaran abad 21, penggunaan pemikiran inventif akan menjadikan aktiviti P&P bahasa Melayu yang lebih berkesan dan menyeronokkan.

Perbezaan Tahap Pelaksanaan Pemikiran Inventif dalam Kalangan Guru Bahasa Melayu berdasarkan Kategori Sekolah

Secara keseluruhan, dapatan kajian menunjukkan bahawa terdapat perbezaan tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu berdasarkan kategori sekolah. Guru-guru Bahasa Melayu sama ada yang mengajar di sekolah rendah ataupun sekolah menengah banyak melaksanakan pemikiran inventif. Lima daripada enam elemen pemikiran inventif kerap dilaksanakan dalam pengajaran mereka. Hanya elemen keberanian mengambil risiko tidak ada perbezaan. Guru bahasa Melayu sekolah rendah dan menengah tidak berani mengambil risiko dalam melaksanakan pengajaran yang menerapkan pemikiran inventif.

Dapatan kajian bersamaan dengan dapatan kajian Mohd Qhairil Anwar (2018) yang mendapati guru-guru bahasa Melayu banyak menggunakan peta pemikiran dalam proses P&P bagi menambahkan pengetahuan pembelajaran pelajar walaupun tahap amalan guru terletak pada tahap sederhana. Hal ini berlaku kerana tahap pengetahuan dan tahap sikap guru bahasa Melayu terhadap penggunaan peta pemikiran adalah tinggi. Guru menguasai tahap amalan penggunaan kaedah kerana guru berperanan untuk mendidik seseorang individu untuk menjadi lebih baik dan memberikan penilaian terhadap pelajar.

Secara keseluruhan, melalui penggunaan pemikiran inventif dapat meningkatkan pencapaian pelajar pembelajaran bahasa Melayu. Justeru, guru bahasa Melayu perlu memberi penekanan akan kepentingan pemikiran inventif sebagai satu kaedah pembelajaran abad 21 yang berkesan. Penggunaan pemikiran inventif akan menjadikan sesi P&P Bahasa Melayu itu sesuatu yang menyeronokkan pelajar untuk terus belajar bahasa Melayu.

IMPLIKASI KAJIAN

Dapatan yang diperoleh daripada kajian ini memberi implikasi secara langsung terhadap

pelaksanaan serta pendekatan pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu di sekolah serta hubungannya dengan penguasaan kemahiran pemikiran inventif. Daripada perbincangan dapatan kajian, beberapa implikasi dapat disintesis dan jika diimplementasikan secara terancang dan teratur, ia akan memberikan impak kepada perkembangan dan kemajuan pendidikan di negara kita Malaysia.

Dapatan kajian menunjukkan bahawa proses P&P Bahasa Melayu di sekolah rendah mahupun sekolah menengah masih perlu diperbaiki dengan penerapan atau pelaksanaan pemikiran inventif. Hasil kajian ini dapat memberi kesedaran kepada guru bahasa Melayu untuk menambah baik P&P mereka walaupun didapati dalam kajian pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru Bahasa Melayu berdasarkan enam elemen yang dikaji menunjukkan tahap min yang tinggi.

Bagi memastikan modal insan yang dihasilkan melalui pendidikan mempunyai kualiti yang diharapkan, guru perlu mengubah suai pendekatan P&P mereka dengan memberi lebih penekanan kepada pengajaran yang menggalakkan kerjasama yang baik antara pelajar, menggalakkan pelajar mengeluarkan idea, mengintegrasikan teori dan amali dalam pengajaran.

Hasil daripada dapatan kajian menunjukkan betapa pentingnya pemikiran inventif dikuasai oleh guru. Oleh itu, diharapkan dapatan kajian yang diperoleh dapat memberikan maklumat awal berkenaan elemen pemikiran inventif yang perlu dikuasai oleh guru bagi memudahkan mereka menyerapkannya dalam P&P.

KESIMPULAN

Guru hendaklah sedaya upaya menjalankan tugas mereka bagi memenuhi objektif mata pelajaran Bahasa Melayu yang telah menggariskan beberapa perkara yang perlu diberi perhatian serius oleh guru. Antara penglibatan yang dapat digunakan guru untuk mengembangkan daya pemikiran pelajar dalam memperoleh, memproses dan menggunakan maklumat untuk tujuan yang bermanfaat. Keupayaan guru dalam melaksanakan pengajaran dan pembelajaran bergantung pada pemilihan strategik pengajaran guru. Dalam perkara ini, Arniza dan Zamri (2018) serta Alizah (2015) telah menyarankan semua guru supaya menggunakan strategik pengajaran yang

berpusatkan pelajar. Tujuannya supaya pelajar dapat memajukan diri mereka.

Kemahiran pemikiran inventif dalam P&P guru adalah amat penting bagi membantu pelajar mempertingkatkan pengajaran mereka dan dapat bersaing dalam mencapai pekerjaan yang lebih baik. Kajian yang telah dilakukan membuktikan bahawa tahap pelaksanaan pemikiran inventif dalam kalangan guru bahasa Melayu pencapaiannya adalah sangat tinggi. Hal ini bermaksud guru-guru Bahasa Melayu telah melengkapkan diri mereka dengan enam elemen, iaitu penyesuaian diri dan pengurusan kesukaran, regulasi sendiri, sifat ingin tahu, kreativiti, sanggup mengambil risiko dan pemikiran tahap tinggi dalam P&P mereka.

RUJUKAN

- Aliamat Omar Ali. 2014. Pemerksaan pemikiran inventif di negara Brunei Darussalam: Satu percubaan awal dalam pengajaran dan pembelajarannya dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 134 (2014): 416-425.
- Alizah Lambri. 2015. Pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran berpusatkan pelajar dalam kursus Bahasa Melayu di sebuah IPTA. Tesis Dr. Falsafah. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Arniza Mokhtar & Zamri Mahamod. 2018. *Kemahiran bernilai tambah: Teori dan amali*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Dayang Aidah Jalin. 2011. Tahap Kesediaan penggunaan pendekatan pembelajaran masteri dalam kalangan guru-guru kesusasteraan sekolah menengah kerajaan di Brunei Darussalam. Tesis Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Faiza Hasbullah. 2017. Tahap kemahiran inventif murid sekolah rendah dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Kertas Projek Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2006. *Pelan induk pembangunan pendidikan 2006-2010*. Putrajaya: Bahagian Pembangunan Kurikulum.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2006. *Pelan pembangunan pendidikan Malaysia 2013-2025*. Putrajaya: Bahagian Pembangunan Kurikulum.
- Mohd Zaki Mohamed. 2018. Tahap pengetahuan, sikap dan amalan guru Bahasa Melayu sekolah rendah terhadap penggunaan enam topi pemikiran.
- Mohd Qhairil Anwar Azhar. 2018. Keberkesanan penggunaan peta pemikiran terhadap aspek penulisan karangan, sikap dan pencapaian Bahasa Melayu murid tahun 6. Kertas Projek Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- NCREL & METIRI GROUP. 2003. *enGauge 21st Century Skills. Digital literacies for a digital age*. <http://www/ncrel.org/engauge/skills/skills.htm> (diakses pada 21 Julai 2018).
- Pejabat Pendidikan Daerah Beaufort. 2017. www.jpnsabah.moe.gov.my/index.php. Diakses pada 21 Julai 2018)
- Wan Izzah Wan Shamshudin. 2017. Tahap kemahiran inventif pelajar sekolah berasrama penuh dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Kertas Projek Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Zaidatun Tasir & Mohd Salleh Abu. 2003. *Analisis data komputer SPSS 11.5 for Windows*. Kuala Lumpur: VENTON Publishing.
- Zamri Mahamod. 2014. *Inovasi P&P dalam pendidikan Bahasa Melayu*. Cetakan Ketiga. Tanjong Malim: Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Zamri Mahamod & Nor Razah Lim. 2011. Kepelbagaian kaedah penyoalan lisan dalam pengajaran guru Bahasa Melayu melalui pemerhatian. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 1 (1): 51-65.